

PRZEDMIOTOWE ZASADY OCENIANIA

Szczegółowe warunki i sposób oceniania przedmiotowego uczniów z języka polskiego

II etap edukacyjny, oddział VII

Szkoły Podstawowej im. Jana Pawła II w Waplewie

I. Ogólne warunki i sposób oceniania

1. Szkoła ma spójne zasady oceniania osiągnięć uczniów.
2. Uczeń w trakcie nauki w szkole otrzymuje oceny bieżące, klasyfikacyjne śródroczne i roczne oraz końcowe.
3. Ocenianie ma charakter ciągły, a stopnie wystawiane są systematycznie, zgodnie ze szczegółowymi warunkami i sposobem oceniania wewnątrzszkolnego uczniów określonymi w statucie szkoły.
4. Ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia polega na rozpoznawaniu przez nauczycieli poziomu i postępów w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności.
5. Ocenianie bieżące z zajęć edukacyjnych ma na celu monitorowanie pracy ucznia oraz przekazywanie uczniowi informacji o jego osiągnięciach edukacyjnych pomagających w uczeniu się, poprzez wskazanie, co uczeń robi dobrze, co i jak wymaga poprawy oraz jak powinien dalej się uczyć.
6. Nauczyciel jest obowiązany indywidualizować pracę z uczniem na zajęciach edukacyjnych odpowiednio do potrzeb rozwojowych i edukacyjnych oraz możliwości psychofizycznych ucznia.

II. Sprawdzanie i ocenianie osiągnięć edukacyjnych ucznia

1. Osiągnięcia ucznia sprawdzane są za pomocą metod oraz narzędzi skonstruowanych z zachowaniem obiektywizmu, trafności i rzetelności.
2. Ustala się metody oraz narzędzia sprawdzania i oceniania określone w poniższej tabeli:

L.p.	METODY	NARZĘDZIA
1)	sprawdzanie ustne:	a) pogadanka sprawdzająca, b) odpytywanie, c) prezentacje uczniowskie.
2)	sprawdzanie pisemne:	a) praca klasowa, b) diagnozy przedmiotowe/sprawdziany okresowe, c) sprawdziany, d) kartkówki, e) dłuższe wypowiedzi pisemne.
3)	projekty i badania uczniowskie:	a) projekty zespołowe, c) obserwacje, d) portfolio ucznia.

3. Sprawdzanie pisemne obejmujące treści nauczania z ostatniego działu lub kilku jednostek lekcyjnych przeprowadza się według następujących zasad:
 - 1) o planowanej pracy klasowej nauczyciel informuje uczniów co najmniej na tydzień przed jej przeprowadzeniem wpisując temat do dziennika lekcyjnego;
 - 2) przed zapowiedzianą pracą klasową, nauczyciel ma obowiązek przeprowadzić lekcję powtórzeniową oraz przekazać informacje o wymaganiach;
 - 3) zapowiedziany przez nauczyciela sprawdzian pisemny (10 – 20 min.) może obejmować treść z trzech ostatnich lekcji;
 - 4) nauczyciel ma obowiązek wpisać termin sprawdzianu do dziennika lekcyjnego (nie krócej niż trzy dni przed terminem pisania);
 - 5) kartkówki sprawdzające wiedzę z ostatniej lekcji mogą być przeprowadzane bez zapowiedzenia na wszystkich zajęciach.
4. Uczeń ma prawo do jednokrotnej poprawy oceny z pracy klasowej. Ocena z poprawy pracy klasowej wpisywana jest do dziennika, jeżeli jest wyższa od oceny poprawianej.

5. Czas, w jakim ocena powinna być poprawiona, ustalony będzie przez nauczyciela przedmiotu, nie może on być jednak dłuższy niż dwa tygodnie od otrzymania oceny.
6. Formy poprawy oceny:
 - 1) ustna;
 - 2) pisemna;
 - 3) praktyczne wykonanie pracy.
7. Jeżeli uczeń nie pisał pracy klasowej z powodu nieobecności:
 - 1) tylko w tym dniu – zalicza tę pracę klasową na najbliższej lekcji, na której jest obecny;
 - 2) krótszej niż tydzień – zalicza tę pracę klasową w ciągu tygodnia od powrotu do szkoły;
 - 3) dłuższej niż tydzień – zalicza tę pracę klasową w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły;
 - 4) spowodowanej długotrwałą chorobą lub sytuacją losową – zalicza tę pracę klasową w terminie ustalonym z nauczycielem;
 - 5) i nie umówił się na jej zaliczenie w wyżej wymienionych terminach, zalicza tę pracę klasową na pierwszej lekcji, na której jest obecny po ich upływie.
8. Uczeń może poprawiać ocenę z pracy klasowej lub zaliczyć pracę klasową, na której nie był obecny, tylko na tym przedmiocie, którego ocena/nieobecność dotyczy lub po ukończeniu zajęć lekcyjnych.
9. Uczeń uzupełnienia materiał z zajęć edukacyjnych w przypadku nieobecności:
 - 1) jednodniowej – na następną lekcję z danych zajęć edukacyjnych;
 - 2) krótszej niż tydzień – w ciągu tygodnia od powrotu do szkoły;
 - 3) dłuższej niż tydzień – w ciągu dwóch tygodni od powrotu do szkoły;
 - 4) spowodowanej długotrwałą chorobą lub sytuacją losową – w terminie ustalonym z nauczycielem.
10. Uczeń ma prawo na początku zajęć, zgłosić nieprzygotowanie do lekcji dwa razy w ciągu półroczu. Za nieprzygotowanie do lekcji rozumie się:
 - 1) brak pracy domowej - oznaczenie w dzienniku „bz”;
 - 2) brak uczniowskiego wyposażenia (np. zeszytu, przyborów, stroju) - oznaczenie w dzienniku „npw”;
 - 3) nieopanowanie wiadomości i umiejętności z poprzedniej lekcji – oznaczenie w dzienniku „np”.
11. W przypadku:

- 1) pkt. 10 ppkt. 1-2, nieprzygotowanie, w sytuacjach powtarzających się, zależnych od ucznia, a uniemożliwiających prowadzenie procesu nauczania – uczenia się wpływa na obniżenie oceny zachowania;
 - 2) pkt. 10 ppkt. 3, uczeń za każde kolejne nieprzygotowanie otrzymuje ocenę niedostateczną.
12. Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej oceny bieżące oraz śródroczne i roczne oceny klasyfikacyjne z zajęć edukacyjnych, ustala się w stopniach według następującej skali:
- 1) Stopień celujący 6;
 - 2) Stopień bardzo dobry 5;
 - 3) Stopień dobry 4;
 - 4) Stopień dostateczny 3;
 - 5) Stopień dopuszczający 2;
 - 6) Stopień niedostateczny 1;
- z zastrzeżeniem § 51 statutu szkoły.
13. Począwszy od klasy IV szkoły podstawowej ustala się następujące przedziały procentowe dla poszczególnych stopni z prac pisemnych:
- 1) 95% - 100% - stopień celujący;
 - 2) 94% - 85% - stopień bardzo dobry;
 - 3) 84% - 69% - stopień dobry;
 - 4) 68% - 49% - stopień dostateczny;
 - 5) 48% - 34% - stopień dopuszczający;
 - 6) 33% - 0% - stopień niedostateczny.
14. Dostosowanie przedziałów procentowych dla poszczególnych stopni z prac pisemnych w przypadku ucznia posiadającego orzeczenie o potrzebie kształcenia specjalnego:
- 1) 95% - 100% - stopień celujący;
 - 2) 94% - 80% - stopień bardzo dobry;
 - 3) 79% - 66% - stopień dobry;
 - 4) 65% - 46% - stopień dostateczny;
 - 5) 45% - 23% - stopień dopuszczający;

6) 22% - 0% - stopień niedostateczny.

15. Wymagania edukacyjne z języka polskiego:

1) **stopień celujący** otrzymuje uczeń, który:

- a) opanował w pełnym zakresie wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach edukacyjnych wynikających z podstawy programowej z języka polskiego,
- b) samodzielnie i twórczo rozwija problemy,
- c) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, potrafi analizować i interpretować je w sposób pogłębiony i wnikliwy, posługując się terminologią z podstawy programowej,
- d) posługuje się bogatym i różnorodnym słownictwem oraz poprawnym językiem w mowie i w piśmie,
- e) tworzy wypowiedzi pisemne, zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym
- f) odznacza się samodzielnością i dojrzałością sądów,
- g) współpracuje w zespole, często odgrywając rolę lidera,
- h) wykorzystuje wiedzę, umiejętności i zdolności twórcze (kreatywność) przy odbiorze i analizie tekstów oraz tworzeniu wypowiedzi;

2) **stopień bardzo dobry** otrzymuje uczeń, który:

- a) bardzo dobrze opanował wiadomości i umiejętności określone w wymaganiach edukacyjnych wynikających z podstawy programowej z języka polskiego,
- b) samodzielnie rozwiązuje problemy i ćwiczenia o różnym stopniu trudności,
- c) czyta ze zrozumieniem teksty kultury, potrafi analizować je samodzielnie, podejmuje próby interpretacji,
- d) posługuje się bogatym słownictwem i poprawnym językiem w mowie i w piśmie,
- e) aktywnie uczestniczy w lekcjach,
- f) tworzy wypowiedzi pisemne, zgodnie z wyznacznikami gatunkowymi, w większości poprawne pod względem kompozycji, spójności wypowiedzi, językowym, ortograficznym i interpunkcyjnym;

3) **stopień dobry** otrzymuje uczeń, który:

- a) w dużym zakresie opanował wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej z języka polskiego,
- b) w większości opanował umiejętności zapisane w podstawie programowej,
- c) samodzielnie rozwiązuje zadania o średnim stopniu trudności, a z pomocą nauczyciela – trudne,

- d) czyta ze zrozumieniem teksty kultury przewidziane w programie, samodzielnie odnajduje w nich informacje,
 - e) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia nieliczne błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne,
 - f) bierze czynny udział w lekcji;
- 4) **stopień dostateczny** otrzymuje uczeń, który:
- a) częściowo opanował wiadomości i umiejętności określone w podstawie programowej z języka polskiego,
 - b) samodzielnie wykonuje tylko zadania łatwe; trudniejsze problemy i ćwiczenia rozwiązuje przy pomocy nauczyciela,
 - c) odnajduje w tekście informacje podane wprost, rozumie dosłowne znaczenie większości wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,
 - d) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia błędy językowe, ortograficzne i stylistyczne; wypowiedzi cechuje ubogie słownictwo,
 - e) wypowiada się krótko, ale wypowiedź jest na ogół uporządkowana,
 - f) niekiedy popełnia rażące błędy językowe zakłócające komunikację,
 - g) wykazuje chęć do pracy, stara się wykonywać polecenia nauczyciela;
- 5) **stopień dopuszczający** otrzymuje uczeń, który:
- a) w niewielkim stopniu opanował wiadomości i umiejętności w podstawie programowej z języka polskiego,
 - b) większość zadań, nawet bardzo łatwych, wykonuje jedynie przy pomocy nauczyciela,
 - c) czyta niezbyt płynnie, niewłaściwie akcentuje wyrazy, nie stosuje odpowiedniej intonacji,
 - d) ma problemy z czytaniem tekstów kultury, ale podejmuje próby ich odbioru,
 - e) nie potrafi samodzielnie analizować i interpretować tekstów,
 - f) w wypowiedziach ustnych i pisemnych popełnia rażące błędy utrudniające komunikację, ma ubogie słownictwo i trudności z formułowaniem nawet prostych zdań,
 - g) pracuje niesystematycznie, wymaga stałej zachęty do pracy;
- 6) **stopień niedostateczny** otrzymuje uczeń, który:
- a) nie opanował wiadomości i umiejętności określonych w podstawie programowej z języka polskiego,
 - b) ma kłopoty z techniką czytania,
 - c) nie odnajduje w tekście informacji podanych wprost, nie rozumie dosłownego znaczenia wielu wyrazów w tekstach dostosowanych do poziomu edukacyjnego,

d) nie wykonuje zadań ani poleceń nauczyciela,

e) nie angażuje się w pracę grupy.

16. Przy ustalaniu śródrocznej i rocznej oceny klasyfikacyjnej nauczyciel bierze pod uwagę:

1) oceny uzyskane za:

a) prace klasowe,

b) sprawdziany,

c) sprawdziany okresowe (w I i w II półroczu),

d) odpowiedzi ustne,

e) kartkówki,

f) prace na lekcji,

g) prace domowe,

h) przygotowanie do lekcji.

2) oceny uwzględniające specyfikę języka polskiego:

a) czytanie ze zrozumieniem,

b) dyktando,

c) recytacje utworu literackiego,

d) krzyżówka, plakat, ilustracja, makieta, referat, komiks, scenka dramowa, fotografia, projekt.

III. Informowanie o poziomie i postępach w opanowaniu przez ucznia wiadomości i umiejętności.

1. Nauczyciele na początku każdego roku szkolnego informują uczniów oraz ich rodziców/opiekunów prawnych o:

1) wymaganiach edukacyjnych niezbędnych do uzyskania poszczególnych śródrocznych i rocznych ocen klasyfikacyjnych z obowiązkowych dodatkowych zajęć edukacyjnych, wynikających z realizowanego przez siebie programu nauczania;

2) sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych uczniów określonych w pkt. 1;

3) warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych.

2. Oceny są jawne dla ucznia i jego rodziców.

3. Nauczyciele sprawdzone i ocenione prace pisemne udostępniają uczniom w terminie nie dłuższym niż 14 dni od ich przeprowadzenia.
4. Sprawdzone i ocenione prace uczniów przekazuje się do wglądu uczniom, w czasie zajęć edukacyjnych, na których nauczyciel omawia je z odwołaniem do zakresu treści, które obejmowała praca, ze wskazaniem pozytywnych rozwiązań oraz trudności, na które napotkali uczniowie oraz udzieleniu wskazówek w jaki sposób poprawić swoją pracę i w jaki sposób należy dalej się uczyć, aby pokonać trudności.
5. Dla ucznia nieobecnego na zajęciach edukacyjnych, w czasie którym nauczyciel udostępniał sprawdzone i ocenione prace wszystkim obecnym uczniom w danej klasie, obowiązkiem nauczyciela jest udostępnienie uczniowi sprawdzonej i ocenionej pracy pisemnej w czasie najbliższych zajęć edukacyjnych, na których uczeń będzie obecny i krótkie jej omówienie z uczniem.
6. Uzyskane przez ucznia oceny wpisywane są do dziennika lekcyjnego.
7. Sprawdzone i ocenione pisemne prace ucznia udostępniane są jego rodzicom przez nauczycieli poszczególnych przedmiotów na zasadach określonych w Statucie.
8. Na prośbę ucznia lub jego rodziców nauczyciel powinien uzasadnić ustaloną ocenę.
9. Uzasadnienie to powinno nastąpić w formie indywidualnego spotkania w terminie najkrótszym po wniesieniu prośby.
10. Uzasadniając ocenę, nauczyciel ma obowiązek:
 - 1) przekazać uczniowi informację o tym, co zrobił dobrze, co wymaga poprawienia lub dodatkowej pracy ze strony ucznia;
 - 2) wskazać uczniowi, jak powinien się dalej uczyć.
11. Na miesiąc przed rocznym klasyfikacyjnym posiedzeniem rady pedagogicznej nauczyciel zobowiązany jest poinformować ucznia i jego rodziców/opiekunów prawnych o przewidywanych dla niego rocznych ocenach klasyfikacyjnych z zajęć edukacyjnych, za pośrednictwem dziennika elektronicznego.
12. Jeżeli uczeń lub jego rodzice nie zgadzają się z przewidywaną roczną oceną klasyfikacyjną, z którą zostali zapoznani, a uczeń chciałby uzyskać wyższą ocenę niż przewidywana, możliwe jest złożenie wniosku o sprawdzenie wiedzy i umiejętności ucznia na zasadach określonych w § 64 statutu szkoły.

IV. Szczegółowe wymagania edukacyjne na poszczególne oceny z języka polskiego w oddziale VIII.

Zagadnienia	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
Kształcenie literackie i kulturowe: wiersz	<ul style="list-style-type: none"> • zreferować treść wiersza • określić rodzaj literacki • wskazać podmiot liryczny • określić rodzaj liryki • wyjaśnić pojęcia: <i>aforyzm, fraszka, paradoks, tren, porównanie homeryckie, puenta, przenośnia, symbol, peryfraza, hymn, refren, anafora, ironia, apostrofa</i> • omówić przynależność gatunkową utworów • wskazać adresata 	<ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję zwrotów do adresata • opisać emocje wyrażane przez podmiot liryczny, nazwać emocje towarzyszące podmiotowi lirycznemu, określić jego stosunek do adresata lirycznego, sytuacji • wyjaśnić, w imieniu jakiej zbiorowości wypowiada się podmiot liryczny • scharakteryzować bohaterów • wyjaśnić znaczenie sentencji • wyjaśnić prawdy 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać elementy tworzące atmosferę, budujące nastrój • omówić funkcję skontrastowania np. dwóch przestrzeni, bohaterów itp. • zinterpretować zabiegi stylistyczne zastosowane w wierszu, określić funkcję słownictwa • omówić funkcję użycia regionalizmów w piosence, paradoksu we fraszce • zinterpretować tytuł • scharakteryzować obraz Boga wyłaniający się z utworu, wskazać 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować wymowę wiersza, przesłanie utworu • przedstawić swoje spostrzeżenia dotyczące danej sytuacji lirycznej • zinterpretować istotne elementy wiersza, np. zakończenie, sposób ukazania przemijania, puentę • odnieść wymowę wiersza do rzeczywistości codziennej • odnieść uniwersalne prawdy zawarte w aforyzmach i fraszkach do swojego 	<ul style="list-style-type: none"> • wykazuje umiejętność operowania kontekstem, twórczego przetworzenia poruszanych w utworze kwestii, przykładu intersemiotycznego, np. potrafi: • podjąć dyskusję na wskazany temat • odnaleźć odzwierciedlenie poruszanych zagadnień w wybranym tekście kultury i omówić dostrzeżony związek • omówić kontekst historyczny utworu

	<p>lirycznego, bohaterów wiersza</p>	<p>życiowe zawarte w utworach</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić funkcję adresata • określić miejsce, w którym znajduje się podmiot liryczny • wskazać środki stylistyczne, związki frazeologiczne 	<p>nawiązania np. biblijne, omówić kontekst np. historyczny utworu</p> <ul style="list-style-type: none"> • postawić tezę interpretacyjną • określić przyczyny emocji podmiotu lirycznego 	<p>doświadczenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję refrenu i anafory • wyjaśnić, na czym polegał tragizm pokolenia, do którego należał K. K. Baczyński • dokonać interpretacji tworząc własną wypowiedź, np. sformułować rzeczywisty katalog zasad, którymi powinien się kierować człowiek 	<p>dotyczący tragizmu pokolenia, do którego należał Krzysztof Kamil Baczyński</p> <ul style="list-style-type: none"> • przytoczyć i omówić wybrany tekst kultury poruszający temat małej ojczyzny • omówić różne sposoby przedstawienia motywu przemijania w tekstach kultury
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: proza</p>	<ul style="list-style-type: none"> • odtworzyć najważniejsze fakty, sądy i opinie • zrelacjonować treść utworu lub fragmentu utworu • przedstawić bohaterów utworu • wyjaśnić pojęcia: <i>literatura faktu</i>, <i>reportaż</i>, <i>alianci</i>, <i>idealizm</i>, 	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystać najważniejsze konteksty • scharakteryzować bohaterów całego lub fragmentów utworu • opisać relacje pomiędzy bohaterami, określić stany emocjonalne bohaterów • omówić znaczenie 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić sposób prezentacji wybranego elementu utworu, porównać wybrane elementy świata przedstawionego • wyliczyć i omówić problemy, z którymi zetknął się bohater • wyjaśnić motywy postępowania, 	<ul style="list-style-type: none"> • posiada umiejętność poprawnego zinterpretowania wymaganego materiału, właściwej argumentacji, uogólniania, podsumowania i porównania, np. potrafi: • przedstawić punkt widzenia narratora na 	<ul style="list-style-type: none"> • potrafi wykorzystywać bogate konteksty, formułować i rozwijać problem badawczy, • podjąć dyskusję na temat rzetelnych źródeł informacji lub zagadnień poruszanych w tekście • przedstawić inny tekst kultury

	<p><i>superbohater, antyutopia, alegoria, utopia, science fiction</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wypowiedzieć się na temat narratora • określić czas i przestrzeń akcji • określić rodzaj narracji 	<p>czasu i miejsca akcji dla wymowy utworu, omówić świat przedstawiony</p> <ul style="list-style-type: none"> • określić temat przewodni utworu • wypowiedzieć się na temat utworu i zawartych w nim zagadnień, wyjaśnić zasady rządzące światem przedstawionym • wyjaśnić specyfikę języka utworu, np. użytych w tekście frazeologizmów 	<p>konsekwencje decyzji bohatera, wskazać jego najważniejsze cechy</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczynę reakcji bohatera w wybranych sytuacjach, • omówić stosunek bohatera do rzeczywistości • zinterpretować zachowanie bohatera, ocenić go • omówić relacje łączące bohaterów • omówić stosunek autora tekstu do opisywanego bohatera • wskazać cechy gatunkowe utworu, wypowiedzieć się na temat stylu utworu • wyciągnąć wnioski • określić własne stanowisko 	<p>poruszany w utworze temat</p> <ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować puentę, tytuł, wymowę utworu • wskazać charakterystyczne cechy języka utworu, wyjaśnić ich znaczenie i określić ich funkcje w tekście • wskazać stereotypy przedstawione w utworze • przedstawić zdobyte za pomocą różnych źródeł informacje na temat poruszany w tekście • podjąć dyskusję na temat poruszanych problemów, • wyjaśnić symboliczne znaczenie elementów utworu, omówić przenośnie, uniwersalną wymowę 	<p>podejmujący temat</p> <ul style="list-style-type: none"> • na podstawie dowolnych źródeł opracować kontekst historyczny utworu
--	---	---	---	---	--

				utworu • umieścić utwór w kontekście, np. historycznym, biograficznym	
Kształcenie literackie i kulturowe: <i>lektury obowiązkowe i wybrane lektury uzupełniające</i>	<ul style="list-style-type: none"> • relacjonuje treść lektury • ustala kolejność zdarzeń • omawia elementy świata przedstawionego 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wątek główny i wątki poboczne • rozróżnia elementy realistyczne i fantastyczne w utworze • określa tematykę utworu • nazywa wrażenia, które wzbudza w nim czytany tekst 	<ul style="list-style-type: none"> • określa problematykę utworu • charakteryzuje bohaterów • nazywa uczucia, których doświadczają bohaterowie 	<ul style="list-style-type: none"> • wyraża własny sąd o postaciach i zdarzeniach • określa doświadczenia bohaterów i porównuje je z własnymi 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazuje wartości w utworze i określa wartości ważne dla bohaterów • wypowiada się na temat działań podejmowanych przez bohaterów, ocenia je • podejmuje dyskusję na temat tekstu
Kształcenie literackie i kulturowe: wywiad, gatunki publicystyczne	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie wywiad, zreferować treść wywiadu • omówić przynależność tekstu do gatunku prasowego • przedstawić najważniejsze wydarzenia z historii 	<ul style="list-style-type: none"> • podzielić wypowiedzi pisemne na kategorie • rozpoznać gatunki wypowiedzi prasowej 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować wywiad pod kątem sposobu zadawania pytań przez dziennikarkę • omówić język prasy • wymienić cechy dobrego tekstu prasowego 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć elementy omówione w wywiadzie w rzeczywistości codziennej • zanalizować tekst prasowy według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat wad i zalet publikacji drukowanych oraz elektronicznych

	<p>piśmiennictwa</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić gatunki wypowiedzi prasowej 				
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: komiks</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię komiksu 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić język komiksu • przedstawić różnice pomiędzy komiksem amerykańskim a komiksem europejskim 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany komiks i ocenić go według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać wybrane komiksy i ocenić je według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć projekt komiksu • przedstawić film inspirowany komiksem i omówić jego specyfikę
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: film</p>	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić najważniejsze momenty w historii kina • wyjaśnić pojęcia: <i>kadr, plan filmowy, ujęcie, scena, montaż, scenariusz</i> 	<ul style="list-style-type: none"> • podać przykłady filmów należących do poszczególnych gatunków filmowych • omówić kompozycję kadru 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać w wybranych filmach cechy klasyfikujące je do poszczególnych gatunków 	<ul style="list-style-type: none"> • zanalizować język filmu w wybranym dziele • ocenić wybrane dzieło filmowe według podanych kryteriów 	<ul style="list-style-type: none"> • przygotować prezentację na temat wybranej postaci związanej z filmem • stworzyć scenariusz filmowy spełniający wymogi wybranej konwencji gatunkowej
<p>Kształcenie literackie i kulturowe: dzieło sztuki (obraz, fotografia)</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić barwy użyte przez malarza • opisać, co zostało przedstawione na obrazie, zdjęciu • wyjaśnić pojęcia: <i>wzorzec, kompozycja fotografii, sztuka współczesna</i> • przedstawić 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić znaczenie zastosowanych przez malarza proporcji • omówić kompozycję dzieła • opisać krajobraz, omówić kompozycję obrazu • wskazać przykłady fotografii należących 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować znaczenie barw • zinterpretować sposób przedstawienia bohatera • wskazać elementy, które zostały wyeksponowane na zdjęciu 	<ul style="list-style-type: none"> • zinterpretować sposób ukazania tematu na obrazie • wyrazić swoją opinię na temat obrazu • wyjaśnić wymowę obrazu • wypowiedzieć swoją opinię na temat 	<ul style="list-style-type: none"> • porównać obraz z innymi tekstami kultury • omówić wybrany obraz • zanalizować wybraną fotografię artystyczną • omówić wybrany przykład street artu

	<p>najważniejsze wydarzenia z historii fotografii</p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje fotografii • wyjaśnić pojęcia: <i>mural, street art</i> • opisać mural 	do danych kategorii	<ul style="list-style-type: none"> • ocenić wybraną fotografię według podanych kryteriów • wypowiedzieć się na temat roli światła w fotografii 	<p>fotografii i uzasadnić ją</p> <ul style="list-style-type: none"> • zanalizować wybraną fotografię • wypowiedzieć się na temat specyfiki sztuki współczesnej 	
Kształcenie literackie i kulturowe: internet, telewizja	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić historię internetu • wymienić gatunki wypowiedzi internetowych • wyjaśnić pojęcia związane z rzeczywistością internetu • zrelacjonować etapy rozwoju telewizji • wskazać momenty przełomowe w rozwoju telewizji • podać przykłady gatunków telewizyjnych 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić funkcję internetu • scharakteryzować wybrane programy telewizyjne 	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić przyczynę popularności konkretnych serwisów internetowych • scharakteryzować język wypowiedzi internetowych • omówić specyfikę języka przekazu telewizyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • przedstawić wybrany blog • wskazać korzyści i zagrożenia związane z internetem • ocenić wypowiedź internetową według podanych kryteriów • ocenić wybrany program telewizyjny według podanych kryteriów • porównać różne przykłady tego samego gatunku telewizyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> • podjąć dyskusję na temat sposobów chronienia prywatności w internecie • przedstawić swoje wyobrażenia na temat przyszłości internetu • wypowiedzieć się na temat roli telewizji w życiu swoich rówieśników • podjąć dyskusję na temat jakości i funkcji reklam telewizyjnych
Kształcenie literackie	<ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować rozwój muzyki na 	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić rodzaje muzyki rozrywkowej 	<ul style="list-style-type: none"> • omówić rolę muzyki w wybranym filmie 	<ul style="list-style-type: none"> • zastosować elementy języka 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć prezentację na temat ulubionego

i kulturowe: muzyka	poszczególnych etapach historii kultury <ul style="list-style-type: none"> wymienić elementy języka muzyki 		<ul style="list-style-type: none"> ocenić utwór muzyczny na podstawie podanych kryteriów 	muzyki do analizy wybranego utworu	muzyka bądź gatunku muzyki <ul style="list-style-type: none"> stworzyć prezentację na temat muzyki etnicznej charakterystycznej dla swojego regionu
Retoryka, sztuka posługiwania się językiem: perswazja, opinia, poprawność językowa	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>perswazja, apel, suggestia, uzasadnienie, negocjacje, reklama, manipulacja, etyka słowa</i> wymienić cechy wypowiedzi perswazyjnej wymienić fazy negocjacji wymienić sposoby nakłaniania w reklamie wymienić elementy etyki słowa wyjaśnić pojęcia: <i>opinia, informacja</i> wymienić zasady, które powinny być 	<ul style="list-style-type: none"> odnaleźć w podanych tekstach apel, sugestię i uzasadnienie wymienić sposoby manipulacji wskazać reklamy, które nakłaniają odbiorcę do konkretnego działania wskazać wypowiedzi wykorzystujące manipulację wyjaśnić różnicę pomiędzy opinią a informacją odróżnić informację od opinii poprawnie odmienić podane słowa 	<ul style="list-style-type: none"> skomponować wypowiedź perswazyjną na zadany temat zanalizować hasła reklamowe pod kątem adresata zanalizować wybrane reklamy pod kątem zabiegów manipulacyjnych sporządzić notatkę zawierającą informacje skorygować błędy w podanych tekstach odnaleźć w zdaniach błędnie użyte wyrazy odnaleźć błędy stylistyczne w tekście 	<ul style="list-style-type: none"> przeprowadzić negocjacje zgodnie z podanym schematem ułożyć hasła reklamowe nakłaniające do konkretnego działania sformułować opinie wraz z uzasadnieniem 	<ul style="list-style-type: none"> odnaleźć w reklamach i wypowiedziach elementy manipulacji i zanalizować je

	<p>przestrzegane podczas wyrażania opinii</p> <ul style="list-style-type: none"> • przedstawić podział błędów językowych • poprawnie odczytać podane wyrazy 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie sformułować związki frazeologiczne • w podanych przykładach wskazać sylaby akcentowane 	<p>i skorygować je</p>		
<p>Nauka o języku: słownictwo, komunikacja językowa</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić zasady porozumiewania się w grzeczny sposób • wymienić formy grzecznościowe • wymienić odmiany polszczyzny • wskazać różnice pomiędzy odmianą oficjalną a nieoficjalną polszczyzny • wyartykułować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • zaakcentować podane wyrazy zgodnie z normą wzorcową • wyjaśnić pojęcia: 	<ul style="list-style-type: none"> • dopasować słowa i zwroty grzecznościowe do adresata • wskazać wypowiedzi należące do oficjalnej i nieoficjalnej odmiany języka • wymienić sytuacje, w których można stosować nieoficjalną formę języka, oraz takie, w których należy stosować formę oficjalną • odróżnić języki środowiskowe od języków zawodowych • wskazać kolokwializmy w 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać wypowiedzi, w których zostały złamane zasady grzeczności w języku • wyjaśnić różnice pomiędzy normą wzorcową a normą użytkową języka • rozpoznać wypowiedzi zgodne z normą wzorcową i normą użytkową • wymienić przykłady języków środowiskowych języków i zawodowych • wymienić cechy gwary uczniowskiej • w podanych 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować wypowiedzi dostosowane do adresata • stworzyć wypowiedzi zgodne z wzorcową odmianą języka • rozpoznać podane rodzaje języków środowiskowych • przekształcić tekst gwarowy na ogólnopolski • stworzyć tekst w wybranym stylu • podane wyrazy zastąpić słowami o bogatszej treści • podane wyrazy zastąpić słowami o 	<ul style="list-style-type: none"> • sformułować oficjalną mowę na zadany temat, uwzględniając wszystkie zasady grzeczności • zanalizować wybrane przez siebie wypowiedzi publicystyczne pod kątem zgodności z normami językowymi • stworzyć minisłownik wybranej gwary

	<p><i>dialekt, gwara</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • wymienić istniejące w Polsce dialekty • wymienić style funkcjonujące w polszczyźnie • zreferować podstawową zasadę dobrego stylu • wyjaśnić pojęcia: <i>treść wyrazu, zakres wyrazu</i> • odróżnić treść od zakresu wyrazu • wyjaśnić pojęcia: <i>synonim, antonim, homonim, wyraz wieloznaczny, eufemizm</i> • wymienić rodzaje neologizmów i zapożyczeń • wymienić obrzędy nadawania imion • wymienić języki, z których wywodzą się imiona • zrelacjonować 	<p>podanym tekście</p> <ul style="list-style-type: none"> • wskazać różnice pomiędzy gwarą a dialektem • wymienić cechy każdego ze stylów • wymienić szczegółowe zasady dobrego stylu • wyjaśnić zależność pomiędzy treścią a zakresem wyrazu • zastąpić podane wyrazy synonimami • podać antonimy do danych wyrazów • podzielić neologizmy na kategorie • odnaleźć neologizmy w tekście • wytłumaczyć znaczenie podanych imion słowiańskich • użyć imion w wołaczu • poprawnie odmienić nazwiska 	<p>przykładach wskazać różnice pomiędzy gwarą a językiem ogólnonarodowym</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać styl podanej wypowiedzi • skorygować błędy stylistyczne w podanym tekście • porównać treść i zakres wyrazu w podanych przykładach • wyjaśnić różnice pomiędzy wyrazami wieloznacznymi a homonimami • wyjaśnić znaczenie podanych eufemizmów • wyjaśnić znaczenie podanych neologizmów • zanalizować swoje imię z uwzględnieniem podanych kryteriów • zanalizować różne 	<p>szerszym zakresie</p> <ul style="list-style-type: none"> • podać różne znaczenia danych wyrazów • wskazać archaizmy w przysłowiach i wyjaśnić ich znaczenie • wypowiedzieć się na temat mody na konkretne imiona • utworzyć nazwy mieszkanki i mieszkańca danego miasta 	
--	--	--	--	--	--

	<p>historię nadawania nazwisk</p> <ul style="list-style-type: none"> • zrelacjonować zasady odmiany nazwisk żeńskich i nazwisk małżeństw • wymienić rodzaje nazw miejscowości • zreferować zasadę zapisu dwuczłonowych nazw miejscowych 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie odmienić nazwy miejscowości 	<p>nazwiska pod kątem ich pochodzenia</p> <ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pochodzenie podanych nazw miejscowości 		
Nauka o języku: odmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić odmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować odmienne części mowy • określić cechy charakterystyczne deklinacji trudnych rzeczowników 	<ul style="list-style-type: none"> • odnaleźć nieosobowe formy czasownika w tekście i określić je • dokonać właściwej deklinacji rzeczowników • właściwie odmienić i stopniować przymiotniki 	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie określić formy czasownika osobowego • właściwie określić formy zaimków i poprawnie je stosować • właściwie nazywać rodzaje liczebników 	<p>swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o odmiennych częściach mowy</p>
Nauka o języku: nieodmienne części mowy	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • scharakteryzować nieodmienne części mowy • wskazać spójniki, przed którymi stawiamy przecinek 	<ul style="list-style-type: none"> • wskazać przysłówki, które podlegają stopniowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznać nieodmienne części mowy 	<ul style="list-style-type: none"> • swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o nieodmiennych częściach mowy

<p>Nauka o języku: pisownia <i>nie</i> z różnymi częściami mowy</p>	<ul style="list-style-type: none"> wymienić części mowy pisane łącznie z partykułą <i>nie</i> wskazać, które części mowy pisze się rozdzielnie z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> zastosować poznane zasady w praktyce 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować tekst pod względem pisowni partykuły <i>nie</i> z różnymi częściami mowy 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć tekst, stosując różne części mowy z partykułą <i>nie</i> 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą ortograficzną
<p>Nauka o języku: fonetyka</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>głoska, litera, ubezdźwięcznienie, udźwięcznienie, uproszczenie grupy spółgłoskowej</i> przedstawić podział głosek wymienić zasady poprawnego akcentowania w języku polskim 	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznać rodzaje głosek na przykładach poprawnie podzielić wyrazy na sylaby wskazać wyrazy, w których nastąpiło uproszczenie grupy spółgłoskowej wskazać upodobnienia wewnątrzwyrazowe 	<ul style="list-style-type: none"> skorygować błędy w podziale wyrazów poprawnie zaakcentować wyrazy stanowiące wyjątek od powszechnej reguły 	<ul style="list-style-type: none"> określić kierunek upodobnienia skorygować błędy w akcentowaniu 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o fonetyce
<p>Nauka o języku: słowotwórstwo</p>	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcia: <i>wyraz podstawowy, wyraz pochodny, temat słowotwórczy, formant, przedrostek, przyrostek, wrostek, formant zerowy, oboczność, rodzina wyrazów, rdzeń,</i> 	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić znaczenie podanych wyrazów pochodnych utworzyć przymiotniki od rzeczowników przyporządkować wyraz pochodny do kategorii 	<ul style="list-style-type: none"> wskazać w podanych parach wyrazów wyraz podstawowy i wyraz pochodny wskazać formant w wyrazie pochodnym podkreślić w rodzinie wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> dokonać analizy słowotwórczej podanych wyrazów utworzyć wyrazy należące do konkretnych kategorii słowotwórczych sporządzić wykresy rodziny wyrazów 	<ul style="list-style-type: none"> swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą z zakresu słowotwórstwa

	wyraz pokrewny, oboczność, złożenia, zrosty • wymienić kategorie słowotwórcze	słowotwórczej • wskazać wyrazy należące do jednej rodziny	rdzeń i wskazać oboczności • rozpoznać złożenia i zrosty na podanych przykładach	• omówić funkcję łącznika w przymiotnikach złożonych	
Nauka o języku: wypowiedzenie i jego części	• wymienić główne i drugorzędne części zdania • podzielić wypowiedzenia na zdania i równoważniki zdań • rozpoznać w tekście równoważniki zdań	• wskazać podmiot i orzeczenie w zdaniu • odnaleźć w tekście drugorzędne części zdania	• określić właściwy szyk przydawki w zdaniu	• uzupełnić zdania przydawkami w odpowiednim szyku • dokonać rozbioru logicznego zdania	• swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni
Nauka o języku: zdanie złożone i zdanie wielokrotnie złożone	• wymienić rodzaje zdań podrzędnie złożonych • wymienić rodzaje zdań współrzędnie złożonych	• przekształcić zdania w imiesłowowe równoważniki zdania • rozpoznać rodzaje zdań złożonych podrzędnie i współrzędnie • wymienić zasady stosowania przecinka w zdaniach złożonych współrzędnie	• przekształcić zdania pojedyncze w zdania złożone • podzielić zdania złożone współrzędnie na zdania składowe	• przereklamować tekst ze zbyt rozbudowanymi zdaniami złożonymi • sporządzić wykres zdania złożonego	• swobodnie i bezbłędnie posługiwać się wiedzą o składni
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - list	• wyjaśnić pojęcie <i>list motywacyjny</i> • wymienić elementy,	• zgromadzić informacje do listu motywacyjnego,	• uporządkować informacje potrzebne do listu	• ocenić rzetelność i wiarygodność podanych listów	• bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym

motywacyjny	z których składa się list motywacyjny <ul style="list-style-type: none"> • podjąć próbę napisania listu motywacyjnego 	który będzie odpowiedzią na podane ogłoszenia <ul style="list-style-type: none"> • zredagować list motywacyjny 	motywacyjnego	motywacyjnych	zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - życiorys, CV	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcia: <i>życiorys, CV (Curriculum vitae)</i> • wymienić elementy, z których składają się życiorys i CV • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • zgromadzić informacje, które powinny się znaleźć w życiorysie i CV • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • uporządkować informacje niezbędne do sporządzenia życiorysu i CV • skorygować błędy w podanych życiorysie i CV 	<ul style="list-style-type: none"> • na podstawie życiorysu zredagować oficjalne CV 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: formy wypowiedzi - podanie	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnić pojęcie <i>podanie</i> • wymienić elementy, które powinny się znaleźć na podaniu • podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> • zgromadzić argumenty przydatne do uzasadnienia prośby • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • skorygować błędnie napisane podanie 	<ul style="list-style-type: none"> • zredagować oficjalne podanie przy użyciu komputera z prośbą o przyjęcie do szkoły ponadpodstawowej 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: sprawozdanie z filmu i spektaklu	<ul style="list-style-type: none"> • wymienić elementy, które powinny się znaleźć we wstępie, w rozwinięciu i w zakończeniu sprawozdania • podjąć próbę 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć plan sprawozdania o ostatnio obejrzanego filmu lub spektaklu • zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> • stosować się do wszystkich reguł sporządzenia sprawozdania 	<ul style="list-style-type: none"> • stworzyć pisemne sprawozdanie z wybranego filmu bądź spektaklu 	<ul style="list-style-type: none"> • bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi

	napisania				
Kształcenie językowe: streszczenie	<ul style="list-style-type: none"> wymienić elementy, z których składa się recenzja odróżnić recenzję od sprawozdania podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć plan recenzji zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> wyselekcjonować niezbędne informacje przydatne do sporządzenia pełnej dwuczęściowej recenzji 	<ul style="list-style-type: none"> ocenić poszczególne elementy dzieła stworzyć obszerną i wyczerpującą recenzję wybranego filmu 	<ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi
Kształcenie językowe: scenariusz filmowy	<ul style="list-style-type: none"> wyjaśnić pojęcie <i>didaskalia</i> wymienić elementy wchodzące w skład scenariusza podjąć próbę napisania 	<ul style="list-style-type: none"> wybrać scenę z dowolnej książki, która nadaje się na scenariusz zredagować podaną formę wypowiedzi 	<ul style="list-style-type: none"> zredagować nagłówki scen i wskazówki sceniczne 	<ul style="list-style-type: none"> stworzyć przekonujące dialogi nadać gotowemu scenariuszowi odpowiedni kształt graficzny 	<ul style="list-style-type: none"> bezbłędnie pod względem językowym i merytorycznym zredagować tekst podanej formy wypowiedzi